Betekent eeuwig in de Bijbel eindeloos?

door: Gerard Oudijn

www.gezondewoorden.nl

1. inleiding

Als de Bijbel leert dat de ongelovige in "het eeuwig verderf" (2 Thess. 1:9) of "het eeuwig oordeel" (Hebr. 6:2) zal komen, dan is het van doorslaggevend belang of hiermee een tijdsperiode met een begin en een einde wordt bedoeld, of juist een aanduiding van iets zonder einde.

eeuw, eeuwigheid of wereld?
In onze Bijbelvertalingen wordt één en hetzelfde woord uit de Griekse grondtekst met drie verschillende Nederlandse woorden weergegeven: *eeuw*, *eeuwigheid* en *wereld*. Het betreft het Griekse woord *aion*. In het Nederlands gaat het hier om drie wezenlijk verschillende begrippen.
Ik beperk mij in deze blog tot de Statenvertaling. Andere vertalingen, zoals de NBG-vertaling, hanteren nog meer weergaven, wat de zaak alleen maar complexer maakt. Zo wordt *aion* daar onder andere vertaald met *loop* (Ef. 2:2), *tijd* (1 Kor. 1:20) en *van oudsher* (Luk. 1:70).

Hieronder volgen drie voorbeelden waarin *aion* telkens met een ander begrip wordt vertaald:

> *Mattheüs 12 SV*
> [32] … het zal hem niet vergeven worden, noch in deze *eeuw*, noch in de toekomende.
>
> *1 Johannes 2 SV*
> [17] … maar die de wil van God doet, blijft in der *eeuwigheid*.
>
> *Mattheüs 28 SV*
> [20] En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der *wereld*.

honderd jaar?
Een *eeuw* is een *tijdperk* met een begin en een einde. In het gangbare Nederlandse taalgebruik betreft dit een periode van honderd jaar, maar in de Bijbel duidt het op een langere, vaak verborgen tijdsperiode. *Eeuwigheid* daarentegen is per definitie zonder begin en zonder einde. Deze twee begrippen staan inhoudelijk dus lijnrecht tegenover elkaar, terwijl zij beide als vertaling van hetzelfde Griekse woord *aion* worden gebruikt. Dat roept onvermijdelijk de vraag op hoe deze begrippen zich tot elkaar verhouden — en wat zij bovendien met het begrip *wereld* te maken hebben.

wereld
De vertaling van *aion* met "wereld" is taalkundig onjuist. In het Grieks bestaat een ander, helder afgebakend woord voor wereld, namelijk *kosmos*. Dat *aion* niet met *wereld* vertaald zou moeten worden, is dan ook vrijwel onomstreden.

> *Efeze 2 (naar ISA)*
> [2] In welke gij eertijds gewandeld hebt, naar de eeuw *(aion)* dezer wereld *(kosmos)*...

In Efeze 2:2 worden *aion* en *kosmos* beide gebruikt, als afzonderlijke begrippen, waaruit blijkt dat zij van elkaar onderscheiden dienen te worden.

2. eeuwigheid is een onjuiste vertaling voor aion

In de vorige blog liet ik zien dat *aion* geen wereld betekent, maar een tijdperk. De vertaling met wereld doet het tijdskarakter verdwijnen en vertroebelt zo het zicht op Gods handelen in de opeenvolgende aeonen en op Zijn heilsplan. Maar hoe zit dat met de vertaalkeuze “eeuwigheid” als weergave voor *aion*?

waarom het woord aion geen eeuwigheid kán betekenen
Hieronder volgt een aantal teksten waarin duidelijk is dat het woord *aion*, of een vervoeging daarvan, een tijdperk met een begin en een einde aanduidt, en waarin het overduidelijk niet met *eeuwigheid* vertaald *kan* worden. We beginnen met het laatste vers van het Mattheüs evangelie, waarvan we al hebben gezien dat de gangbare vertalingen *aion* weergeven met *wereld*, wat geen juiste vertaling is. Maar het vers maakt ook duidelijk dat *aion* geen “eeuwigheid” betekent.

> *Mattheüs 28 (naar ISA)*
> [20] En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding van de *aion*.

Voleinding van de eeuwigheid?

> *1 Korinthiërs 10 (naar ISA)*
> [11] … over wie het einde der *aionen* gekomen is.

Einde van de eeuwigheden?

> *1 Korinthiërs 2 (naar ISA)*
> [7]… die God tevoren, vóór de aionen, bestemt tot onze heerlijkheid.

Vóór de eeuwigheden?

> *Mattheüs 12 (naar ISA)*
> [32] … het zal hem niet vergeven worden, noch in deze *aion*, noch in de toekomende.

Een toekomende eeuwigheid na “deze eeuwigheid”?

> *Hebreeën 9 (naar ISA)*
> [26] … maar nu is Hij eenmaal in de voleinding der *aionen* geopenbaard.

Voleinding van de eeuwigheden?

geen oneindigheid
Deze voorbeelden maken duidelijk dat *aion* niet kan duiden op een oneindige tijd zonder begin of einde. De tekst zelf sluit een dergelijke betekenis uit. Waarom is de vertaling van dit ene woord zo belangrijk? Omdat met de vertaling ervan het totale beeld van de toekomende dingen staat of valt.

aeon
Het woord *aion* kan consequent vertaald worden met *eeuw*, of beter nog met *aeon*. Het Nederlandse woord *eeuw* had oorspronkelijk de betekenis van *tijdperk* en niet die van een vaste periode van honderd jaar. Die latere, vernauwde betekenis is pas in de loop van de tijd ontstaan, maar zorgt in onze tijd gemakkelijk voor verwarring.Daarom geef ik de voorkeur aan het woord *aeon*. Dat is weliswaar minder bekend, maar in de gangbare woordenboeken gewoon terug te vinden. Bovendien

is het een term die niet belast is met onjuiste associaties zoals *honderd jaar* (eeuw) of *altijd durend* (eeuwig).

3. een aion is een tijdperk

Het Griekse woord *aion* betekent *tijdperk* en zou daarom ook consequent zo moeten worden weergegeven. Vertalingen met woorden als *wereld* of *eeuwigheid* zijn onjuist en kunnen geen consequente weergave van *aion* zijn. Dat vertalers zich hiervan bewust zijn geweest, blijkt uit het feit dat zij dit woord, afhankelijk van hun interpretatie van de context, op uiteenlopende manieren hebben vertaald. Maar een woord kan niet worden vertaald op basis van de betekenis die men zelf aan de context toekent. Juist de betekenis van de woorden is nodig om die context te verstaan! Een concordante, dat wil zeggen consequente vertaling, vereist daarom dat *aion* overal met *aeon* wordt weergegeven.

toekomende aeonen
De Schrift spreekt expliciet over een *toekomende aeon* (Ef. 1:21) en zelfs over *toekomende aeonen* (Ef. 2:7). Het gaat daarbij om nog komende tijdperken, elk met een begin en een einde.
De vertaling *eeuwigheid* voor het woord *aion* is daarom misleidend.

eeuwige tijden
In dit verband is het bijzonder interessant dat de Bijbel meerdere malen spreekt over “eeuwige tijden” en zelfs over “*vóór* eeuwige tijden”. Deze uitdrukkingen stroken niet met de gangbare opvatting van het begrip “eeuwig”. Hoe kan er immers sprake zijn van een tijd vóór eeuwige tijden, als “eeuwig” zou betekenen: zonder begin en zonder einde? En hoe kunnen tijden zelf “eeuwig” zijn? Het begrip *tijden* staat in het meervoud en veronderstelt per definitie een opeenvolging van onderscheiden tijdperiodes.

> *Romeinen 16 (naar ISA)*
> [25] Aan Hem nu, die bij machte is jullie standvastig te maken — naar mijn goede bericht en de proclamatie van Christus Jezus, naar de onthulling van een geheim, *in aeonische tijden* verzwegen...

aeonen verzwegen
Dit is een lange zin, die hier bovendien nog niet is afgerond. Paulus spreekt over het geheimenis, of de verborgenheid, welke hij mocht bekendmaken. Dat geheim was tot dan toe verborgen gebleven en in alle voorgaande tijdperken niet geopenbaard. De Statenvertaling vertaalt hier met *de tijden der eeuwen*. Dat geeft de strekking goed weer, maar in de grondtekst staat het bijvoeglijk naamwoord *aionios*, afgeleid van *aion*: aeonisch. Letterlijk gaat het dus om *aeonische tijden*.

> *Titus 1 NBG*
> [2] in de hoop des eeuwigen levens *(aeonisch leven)*, dat God, die niet liegt, voor eeuwige *(aeonische)* tijden beloofd heeft.

Ook hier is sprake van aeonische tijden. Het gaat om wereldtijdperken die elkaar opvolgen. Het aeonische leven is het leven van de toekomende aeon (Marc. 10:30; Luk. 18:30). Daarover later meer.

> *2 Timotheüs 1 NBG*
> [8] (...) God, [9] die ons behouden heeft en geroepen met een heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en de genade, die ons in Christus Jezus gegeven is voor eeuwige *(aeonische)* tijden.

nietszeggend
Wanneer onze vertalingen spreken over “eeuwige tijden”, blijft dat begrip vaag en weinig zeggend. Lezen we echter “aeonische tijden”, dan wordt het concreet. We zien dan dat de Bijbel uitgaat van een opeenvolging van onderscheiden tijdperken.

4. de verschillende aeonen

“Aeonische tijden” zijn opeenvolgende tijdperken van aeonen. In de Bijbel worden deze tijdperken onderscheiden, omdat God daarin Zijn “voornemen van de aeonen” uitvoert (Ef. 3:11). Met andere woorden: in de aeonen werkt God Zijn reddingsplan uit.

verschillende aeonen
Er zijn reeds verschillende aeonen geweest (Pred. 1:10). De aeon waarin wij nu leven wordt aangeduid als *de tegenwoordige boze aeon* (Gal. 1:4). Deze zal worden opgevolgd door *de toekomende aeon* (Marc. 10:30; Luk. 18:30). De laatste aeon waarover de Schrift spreekt, is *de aeon van de aeonen* (Ef. 3:21). Deze is de meest verhevene en heerlijke van alle aeonen en draagt daarom deze superlatieve aanduiding, vergelijkbaar met uitdrukkingen als “de Koning der koningen” en “het heilige der heiligen”.

twee toekomstige aeonen
Na de tegenwoordige aeon volgen dus nog twee aeonen. Over deze tijdperken spreekt met name het boek Openbaring. Omdat zij de voorgaande aeonen overtreffen in heerlijkheid en betekenis, worden ze gezamenlijk aangeduid als *de aeonen van de aeonen*. Deze uitdrukking komt maar liefst twaalf keer voor in Openbaring (1:6, 18; 4:9, 10; 5:13; 7:12; 10:6; 11:15; 15:7; 19:3; 20:10; 22:5).

In de gangbare Bijbelvertalingen kom je deze uitdrukking echter niet tegen. Die is daar consequent “weg vertaald”. Omdat de gebeurtenissen in Openbaring uitlopen in de toekomende aeonen — de tijdperken waarin Christus heerst — worden deze aeonen niet alleen genoemd, maar ook bezongen in lofprijzing. Juist dat karakter gaat door de vertalingen grotendeels verloren.

> *Openbaring 1 SV*
> [6] (...) Hem, zeg ik, zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid (*tot in de aeonen van de aeonen)* Amen.
>
> *Openbaring 5 NBG*
> [13] En alle schepsel in de hemel en op de aarde en onder de aarde en op de zee en alles wat daarin is, hoorde ik zeggen: Hem, die op de troon gezeten is, en het Lam zij de lof en de eer en de heerlijkheid en de kracht tot in alle eeuwigheden (*tot in de aeonen van de aeonen)*.

verdraaid
In beide verzen staat in de grondtekst dezelfde uitdrukking: *tot in de aeonen van de aeonen*. De Statenvertaling heeft hier tweemaal een meervoud tot een enkelvoud gemaakt en bovendien het woord “alle” toegevoegd. De NBG-vertaling maakt van twee meervouden één meervoud, voegt “alle” toe en vertaalt met: *tot in alle eeuwigheden*. Voor de aandachtige lezer blijft dit echter een merkwaardige formulering, want hoe kunnen er meerdere “eeuwigheden” zijn, als “eeuwig” oneindig zou betekenen?

heilsplan
De Schrift leert dat God de aeonen heeft gemaakt (Hebr. 1:2) en dat Hij een *voornemen van aeonen*

heeft (Ef. 3:11). Dat houdt in dat God Zijn plan uitwerkt binnen opeenvolgende tijdperken. Het boek Openbaring beschrijft daarin de belangrijkste aeonen:

- de toekomende aeon, waarin satan gebonden is (Opb. 20:1–3) en Christus Zijn Koninkrijk wereldwijd vestigt (Opb. 11:15)
- gevolgd door de aeon van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde (Opb. 20–21).

Door deze aeonen in de vertaling te laten verdwijnen, gaat het zicht op Gods voornemen van de aeonen verloren.

5. eeuwige straf en oordeel

In de Schrift komen meerdere uitdrukkingen voor die het woord *aionios* bevatten, het bijvoeglijk naamwoord van *aion*. Door een onjuiste lezing of vertaling van deze teksten ontstaat een hopeloos beeld, omdat het tijdperkgebondene dan wordt opgevat als eindeloos.

eeuwig vuur, straf en oordeel
Een voorbeeld van zo'n uitdrukking is "eeuwig vuur" (Matth. 18:8; 25:41; Judas vers 7). Een andere vinden we in Mattheüs 25:46, waar de Statenvertaling spreekt over "eeuwige pijn" en de NBG over "eeuwige straf". Letterlijk wordt hier echter gesproken over *aeonische tuchtiging*. Verder noemt Hebreeën 6:2 nog een "eeuwig oordeel". In de vertalingen krijgt dit alles het karakter van een hopeloos en eindeloos gebeuren, terwijl de gedachte juist is dat het tijdperkgebonden en daarmee tijdelijk is.

Wat met "eeuwig vuur" wordt bedoeld, kunnen we het beste bezien aan de hand van Judas vers 7.

> *Judas NBG*
> [7] zoals Sodom en Gomorra en de steden in hun nabijheid, (...) daar liggen als voorbeeld, onder een straf van eeuwig vuur.

hersteld
Er wordt hier gesproken over "eeuwig vuur", terwijl we weten dat het vuur waarmee Sodom en Gomorra geoordeeld werden allang niet meer brandt. De steden liggen daar als voorbeeld onder een straf van *aeonisch vuur*. Het vuur zelf is gedoofd, maar in het gebied rond de Dode Zee zijn de gevolgen van dat oordeel nog steeds zichtbaar.
Tegelijk betekent dit niet dat aan deze situatie van Sodom en Gomorra nooit een einde zal komen. Zij dienen als een toonbeeld *voor de duur van deze aeon*. De Schrift spreekt er zelfs over dat zij in de toekomst zullen "terugkeren tot hun vroegere staat" en hersteld zullen worden in de heerlijkheid die zij eens hadden (Ez. 16:55).

eeuwige straf?
In Mattheüs 25:46 worden de onrechtvaardigen tegenover de rechtvaardigen geplaatst. De rechtvaardigen gaan het *aeonische leven* binnen, de onrechtvaardigen de *aeonische straf*. Het woord dat hier wordt gebruikt, betekent letterlijk *tuchtiging*. Volgens de Studiebijbel kan het ook de betekenis hebben van *knotten* of *snoeien*: een maatregel met een opvoedkundig en corrigerend karakter. Een *eindeloze* straf of tuchtiging kan per definitie niet opvoedkundig zijn; zij mist elk doel. Gods handelen daarentegen is nooit doelloos. Het *doel missen* is juist de kernbetekenis van wat *zonde* is.

(doel)gericht
Hetzelfde geldt voor Hebreeën 6:2, waar gesproken wordt over een *aeonisch oordeel*. De tekst licht dit begrip niet verder toe, maar noemt het slechts als onderdeel van de eerste beginselen. In de Schrift is oordeel echter altijd *gericht*, met het oog op *herstel* en *rechtzetting*. Wanneer "eeuwig oordeel", "eeuwig vuur" of "eeuwige straf" wordt opgevat als eindeloos, wordt niets rechtgezet en verliest het oordeel zijn wezenlijke betekenis.

6. wat is eeuwig leven?

In de vorige blog hebben we stilgestaan bij de betekenis van *aeonisch oordeel* en verwante termen, zoals *aeonische straf*. In veel vertalingen worden deze uitdrukkingen weergegeven met "eeuwig oordeel" en "eeuwige straf", waarbij wordt uitgegaan van een oordeel of straf zonder einde. Maar dat komt niet overeen met de betekenis van het Griekse *aionios*, dat juist duidt op een tijdperk en niet op een eindeloze duur.

het leven van de toekomende aeon
Maar dat zou de vraag kunnen oproepen wat dan onder "eeuwig leven" moet worden verstaan. Is dat leven ook eindig? Laten we eerst naar de betekenis kijken die de Bijbel zelf geeft aan "eeuwig leven", of beter: *aeonisch leven.* In de evangeliën vinden we twee teksten waarin Jezus expliciet spreekt over aeonisch leven. Voor de duidelijkheid citeer ik alleen de verzen waarin dit begrip voorkomt.

> *Marcus 10 (naar ISA)*
> [30] of hij krijgt het honderdvoudig terug: nu, in deze periode, woonhuizen, en broers, en zussen, en moeders, en vader, en kinderen, en velden, met vervolgingen, en in de toekomende aeon het aeonische leven.
>
> *Lukas 18 (naar ISA)*
> [30] die niet absoluut veelvoudig terug zal krijgen, in deze periode, en in de toekomende aeon het aeonische leven.

Beide teksten maken duidelijk dat het aeonische leven behoort bij *de toekomende aeon*. Zelfs in traditionele vertalingen, zoals de Statenvertaling en de NBG, blijft dit zichtbaar: "… en in de toekomende eeuw het eeuwige leven."
Daaruit blijkt dat "eeuwig leven" geen abstract, tijdloos begrip is, maar dat dit het leven is van de toekomende eeuw.

onvergankelijk
In die toekomende aeon zal satan voor duizend jaar gebonden zijn (Opb. 20:1-3) en zal Christus Zijn Koninkrijk wereldwijd vestigen. Voor de aanvang van dat Koninkrijk worden doden opgewekt om samen met Christus te regeren gedurende die duizend jaar (Opb. 20:4-6). Deze opgewekten ontvangen *onvergankelijk* leven: zij sterven niet meer.

Dat wordt bevestigd in het gesprek van Jezus met de Sadduceeën, die de opstanding ontkenden. Zij proberen Jezus te strikken met een casus over het leviraatshuwelijk. Jezus' antwoord is veelzeggend:

> *Lukas 20 (naar ISA)*
> [34] … De zonen van *deze aeon* trouwen, en zij worden uitgehuwelijkt,
> [35] maar wie waardig gekeurd worden *die aeon* ten deel te vallen, en de opstanding uit de doden, trouwen niet, en zij worden niet uitgehuwelijkt.

> [36] Want zij kunnen niet meer sterven, want zij zijn aan de boodschappers (>engelen) gelijk, en zij zijn zonen van God, omdat zij zonen van de opstanding zijn.

de aeon eindigt, het leven niet
De Schrift noemt het huidige tijdperk *de tegenwoordige boze aeon*. Na dit tijdperk komt *de toekomende aeon*, waarin de opstanding plaatsvindt. Wie aan *die aeon* deel krijgt en aan de opstanding uit de doden, ontvangt leven dat niet meer door de dood wordt aangetast: *onvergankelijk leven.*
Daarmee wordt een belangrijk onderscheid zichtbaar: *de aeon is eindig, maar het leven dat in de opstanding wordt ontvangen, is dat niet.* Het aeonische leven ontleent zijn naam aan de toekomende aeon, maar houdt niet op wanneer dat tijdperk eindigt.

Kort gezegd: aan het tijdperk komt een einde, maar aan het leven niet.

7. wat gebeurt er na de aeonen? (1)

Ik wil deze serie blogs afsluiten met het noemen van een aantal Schriftplaatsen die ons een werkelijk evangelie voorhouden, dat wil zeggen: een goed bericht. Deze boodschap is in de christelijke wereld grotendeels onbekend, voornamelijk omdat men geen zicht heeft op de aeonen. Door de willekeurige vertaling van de woorden *aion* en *aionios* ontbreekt bij velen elk besef van deze tijdperken en daardoor is het zicht op het evangelie verduisterd. Veelal leeft de gedachte dat bij het sterven of bij de wederkomst van Christus een eindeloze eeuwigheid aanvangt. Dat is ten onrechte, want zoals we hebben gezien, volgen er daarna nog twee aeonen.

einde?
Gelovigen ontvangen aeonisch leven en hebben deel aan de toekomende aeonen. Ongelovigen hebben daaraan geen deel. Zij zijn dood en blijven in de dood gedurende deze tijdperken. Maar is dat het einde voor hen? Nee, want God heeft alle mensen op het oog en brengt elk schepsel tot Zijn doel.

Dat blijkt onder meer uit:

> *1 Timotheüs 4 HSV*
> [10] Want daarvoor spannen wij ons ook in en worden wij gesmaad, omdat wij onze hoop gevestigd hebben op de levende God, Die een Behouder is van alle mensen, in het bijzonder van de gelovigen.

God wordt hier aangeduid als een Behouder, dat wil zeggen: een *Redder*, van alle mensen. De NBG-vertaling geeft dit weer met “voor alle mensen”, maar dat is taalkundig onjuist. In de grondtekst staat een tweede naamval, die niet een aanbod (voor), maar een bezitsrelatie (van) aanduidt. De Herziene Statenvertaling is hier correct, evenals de Statenvertaling, die spreekt van “een Behouder aller mensen”.

allen sterven in Adam – allen levend gemaakt in Christus
In 1 Korinthiërs 15:22 legt Paulus een parallelisme neer dat alle mensen omvat: allen sterven in Adam, maar allen worden levend gemaakt in Christus:

> *1 Korinthiërs 15 NBG*
> [22] Want evenals in Adam allen sterven,
> zo zullen ook in Christus allen levend gemaakt worden.

Zoals alle mensen zonder uitzondering delen in de sterfelijkheid van Adam, zo zullen alle mensen zonder uitzondering delen in het leven dat voortkomt uit de laatste Adam (1 Kor. 15:45), Christus. Het tweede “allen” is niet beperkter dan het eerste; het betreft dezelfde mensheid.
De vraag rijst dan of dit in tegenspraak is met uitspraken als Johannes 3:16.

> *Johannes 3 HSV*
> [16] Want zo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat ieder die in Hem gelooft, niet *verloren gaat*, maar eeuwig leven heeft.

tegenstrijdig?
Vaak meent men dat de redding van allen in strijd is met het feit dat er mensen “verloren gaan”. Dat spanningsveld ontstaat echter doordat “verloren gaan” wordt opgevat als een altijddurende toestand, terwijl men geen rekening houdt met de bijbelse betekenis van het woord “eeuwig” (*aionios*).

De Schrift leert inderdaad dat mensen verloren gaan: zij komen in het aeonisch oordeel, wat betekent dat ze verloren zijn voor de komende aeonen en deze tijdperken niet meemaken. In tegenstelling tot hen die aeonisch leven ontvangen, zijn zij dood (vgl. 1 Kor. 15:18). Dat is ernstig, maar het is niet het einde.

Dat Johannes 3:16 geen eindbestemming vastlegt voor een deel van de mensheid, blijkt uit het direct daaropvolgende vers. Zo bekend als Johannes 3:16 is, zo onbekend is dan ook het volgende vers.

> *Johannes 3 HSV*
> [17] Want God heeft Zijn Zoon niet in de wereld gezonden opdat Hij de wereld zou veroordelen, maar opdat de wereld door Hem behouden zou worden.

Het doel van Gods handelen is niet veroordeling, maar behoud. En het doel van God is niet om slechts degenen die nu geloven te behouden, maar de wereld. En God mist Zijn doel niet.

de voltooiing: de dood tenietgedaan
Hoe God alle mensen redt, wordt uiteengezet in hetzelfde hoofdstuk waarin ook 1 Korinthiërs 15:22 staat. Paulus besluit daar met deze allesomvattende uitspraak:

> *1 Korinthiërs 15 NBG*
> [26] De laatste vijand die tenietgedaan wordt, is de dood.

Zolang de dood bestaat, zijn er mensen die dood zijn. Maar wanneer de dood tenietgedaan wordt, blijft niemand daarin achter. De dood kan slechts op één manier worden tenietgedaan: door allen *levend* te maken! Dan wordt zichtbaar wat Paulus eerder al stelde: allen die in Adam sterven, worden in Christus levend gemaakt, ieder in zijn eigen rangorde en tijd.

samenvattend
Er is geen tegenstelling tussen 1 Korinthiërs 15 en Johannes 3:

- Johannes 3:16 spreekt over aeonisch leven voor gelovigen; ongelovigen bezitten dat aeonische leven niet en missen het leven van de toekomende aeonen
- Johannes 3:17 gaat over het uiteindelijke behoud van de wereld
- 1 Korinthiërs 15 gaat over de universele overwinning op de dood

Zo blijkt dat het evangelie werkelijk een goed bericht is — niet alleen voor wie nu gelooft, maar voor allen!

8. wat gebeurt er na de aeonen? (2) slot

Zoals we zagen in 1 Korinthe 15:22, sterft iedereen *in Adam* en wordt iedereen *in Christus* levend gemaakt. Romeinen 5:18 verwoordt ditzelfde alle mensen omvattende principe, maar benadert het vanuit het perspectief van veroordeling en rechtvaardiging.

> *Romeinen 5 (naar ISA)*
> [18] Dus dan, zoals het door één misstap voor alle mensen tot veroordeling is, zó is het ook door één rechtvaardige daad voor alle mensen tot rechtvaardiging van leven.

Adam en Christus
Alle mensen dragen de gevolgen van Adams overtreding; op dezelfde wijze ontvangen alle mensen uiteindelijk rechtvaardiging en leven door Christus. Dit betekent niet dat ieder mens nu reeds gerechtvaardigd is, maar dat Gods reddingsplan alle mensen omvat, ieder in zijn eigen volgorde. Gelovigen delen nu al in het aeonische leven, terwijl ongelovigen gedurende de komende aeonen nog in de dood zijn. Zij zijn echter niet definitief uitgesloten van Gods genade en redding.

De reikwijdte van Romeinen 5:18 en 1 Korinthe 15:22 betreft *alle mensen*. Toch reikt Gods verzoeningsplan verder dan de mensheid alleen: *heel de schepping* zal met God worden verzoend.

> *Filippenzen 2 HSV*
> [9] Daarom heeft God Hem ook bovenmate verhoogd en heeft Hem een Naam geschonken boven alle naam,
> [10] opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen elke knie van hen die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn,
> [11] en elke tong zou belijden dat Jezus Christus de Heere is, tot heerlijkheid van God de Vader.

elke knie en elke tong
Elke knie zal zich voor Hem buigen. Ter toelichting worden drie groepen genoemd: hen die in de hemel zijn, hen die op de aarde zijn en hen die onder de aarde zijn. Op aarde bevindt zich de levende mensheid; “onder de aarde” duidt op hen die gestorven zijn. Daarnaast wordt ook gesproken over hen die in de hemel zijn, waarmee geestelijke wezens worden bedoeld.

Dat dergelijke wezens zich in de hemel bevinden, blijkt onder meer uit Job 2:1, waar satan daar wordt beschreven, maar ook uit Openbaring 12:7, dat spreekt over een oorlog in de hemel, waarin Michaël, een boodschapper van God, optreedt. In datzelfde gedeelte lezen we dat satan en zijn boodschappers uiteindelijk uit de hemel worden geworpen, waar zij nu nog zijn (Openbaring 12:7-9).

van harte belijden
Elke tong zal belijden dat Jezus Christus Heer is. Het gebruikte Griekse woord *exomologeō* duidt op een belijdenis die van binnenuit komt, een oprechte en vrijwillige erkenning. Elk schepsel zal van harte belijden dat Jezus Christus Heer is: hemelsen, aardsen en onderaardsen. Elk schepsel zal Jezus erkennen als Heer!

Dat Gods reddingsplan alle schepselen omvat, wordt ook duidelijk in:

> *Kolossenzen 1 HSV*
> [20] en dat Hij door Hem alle dingen met Zichzelf verzoenen zou, door vrede te maken door het bloed van Zijn kruis, ja door Hem, zowel de dingen die op de aarde zijn als de dingen die in de hemelen zijn.

verzoening
Verzoening betekent het veranderen van vijandschap. God zal door Zijn Zoon alle vijanden tot liefhebbers van Hem maken en vrede tot stand brengen met al Zijn schepselen. Wat de Herziene Statenvertaling weergeeft met “alle dingen”, is letterlijk *het al* — wat wij zouden aanduiden als het geheel, of het heelal. Daarom wordt expliciet toegevoegd: zowel de dingen op de aarde als de dingen in de hemelen. De verzoening betreft het al en is allesomvattend!

Zie voor dit onderwerp ook de studies:

Aeon of eeuwigheid? (deel 1)
Aeon of eeuwigheid? (deel 2)